

Bruxelles, den 14.1.2020
COM(2020) 21 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Investeringsplan for et bæredygtigt Europa

Investeringsplan for den europæiske grønne pagt

1. INDLEDNING

Den europæiske grønne pagt er EU's reaktion på de klima- og miljørelaterede udfordringer, som det er denne generations helt store opgave at løse. Der er tale om en ny vækststrategi, som har til formål at omdanne EU til et retfærdigt og velstående samfund med en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi, hvor der i 2050 ikke længere er nogen nettoemissioner af drivhusgasser, hvor borgernes miljø og sundhed beskyttes, og hvor den økonomiske vækst er afkoblet fra ressourceforbruget.

Investeringsplanen for et bæredygtigt Europa er investeringssøjlen i den europæiske grønne pagt. Et bæredygtigt Europa kræver en betydelig investeringsindsats inden for alle økonomiens sektorer. Opfyldelsen af klima- og energimålene for 2030¹ vil kræve yderligere investeringer på 260 mia. EUR om året inden 2030². Kommissionen har allerede meddelt, at den agter at forelægge en konsekvensvurderet plan med henblik på at øge EU's klimaambitioner for 2030 yderligere, og ekstra investeringer vil være nødvendige for at nå de overordnede miljømæssige og sociale mål, som EU har sat sig³.

Der er stigende investorinteresse for bæredygtige muligheder med en målbar virkning. Den årlige globale udstedelse af grønne obligationer er tredoblet siden 2016 og nåede op på ca. 225 mia. EUR i 2019 ifølge de seneste skøn. Der er behov for en ramme, som kan lukke kløften mellem politikmålsætningerne og de betydelige private finansielle ressourcer, der er til rådighed.

Med investeringsplanen for et bæredygtigt Europa vil der gennem EU-budgettet og de tilknyttede instrumenter blive mobiliseret mindst 1 bio. EUR i private og offentlige bæredygtige investeringer i det kommende årti. Den indeholder en omfattende ramme for omstillingen til bæredygtighed i alle hjørner af EU. Rammen vil være rettet mod klimamæssige, miljømæssige og sociale investeringer, og mod sidstnævnte i det omfang de vedrører en bæredygtig omstilling.

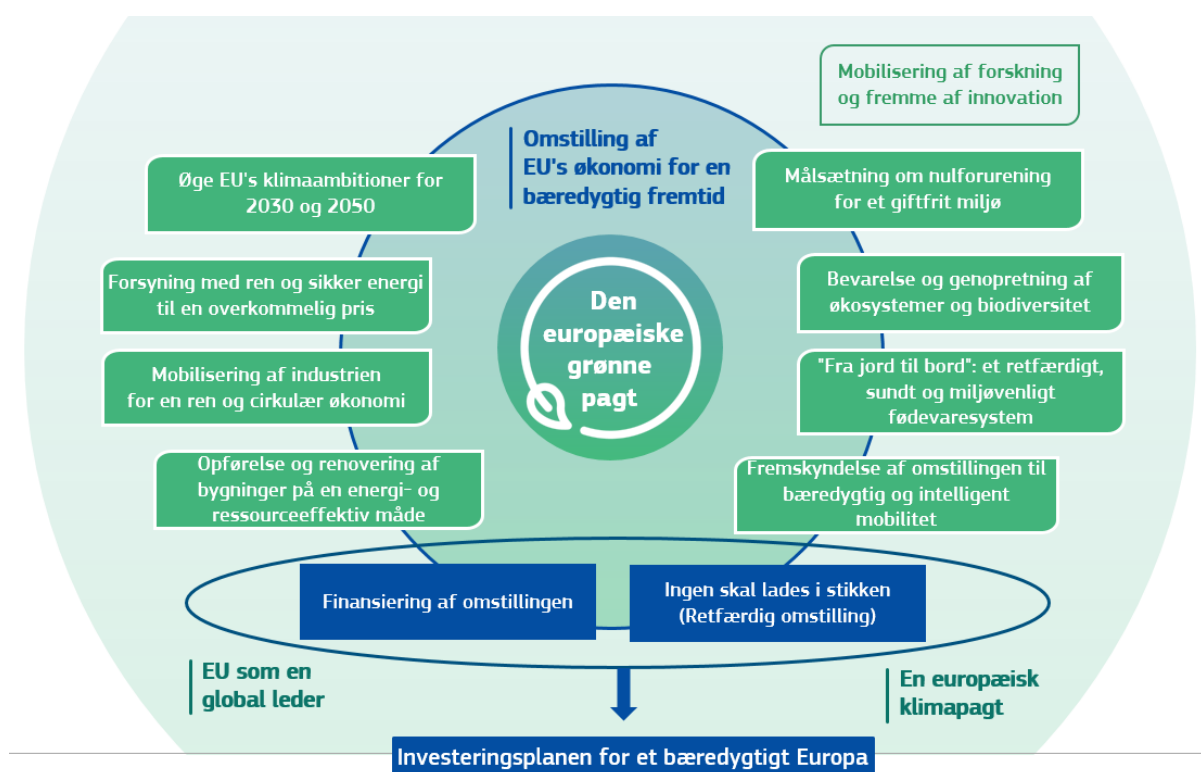
Der skal dog mere til for at klare de kommende udfordringer. Private aktører vil skulle sørge for den nødvendige volumen. Ved at samle en række nye politikinitiativer med styrket engagement i de igangværende instrumenter inden for en fælles politisk ramme foretager Kommissionen et nyt politisk fremstød på dette område og sikrer en mere virkningsfuld og sammenhængende EU-ramme for bæredygtige investeringer. Kommissionen vil fortsat arbejde på, hvordan man yderligere kan mobilisere ressourcer for at nå målsætningerne for den grønne pagt.

¹ De vigtigste mål for 2030 er: at drivhusgasemissionerne reduceres med mindst 40 % (i forhold til 1990), at andelen af vedvarende energi skal udgøre mindst 32 %, og at energieffektiviteten forbedres med mindst 32,5 %.

² Sammenlignet med et referencescenarie – *Fælles gennemførelse af energiunionen og klimaindsatsen – etablering af grundlaget for en vellykket omstilling til ren energi* (COM(2019) 285 final).

³ Kommissionen skønner, at der ud over klimarelaterede foranstaltninger mangler miljømæssigt bæredygtige investeringer for mellem 100 mia. EUR og 150 mia. EUR om året, herunder miljøbeskyttelse og ressourceforvaltning. For så vidt angår sociale investeringer har taskforcen på højt plan om investeringer i social infrastruktur anslået, at der vil være behov for yderligere 142 mia. EUR om året til boliger til overkommelige priser, sundheds- og langtidspleje, uddannelse og livslang læring. Disse tal vedrører ikke udelukkende de omkostninger, der er forbundet med den grønne omstilling.

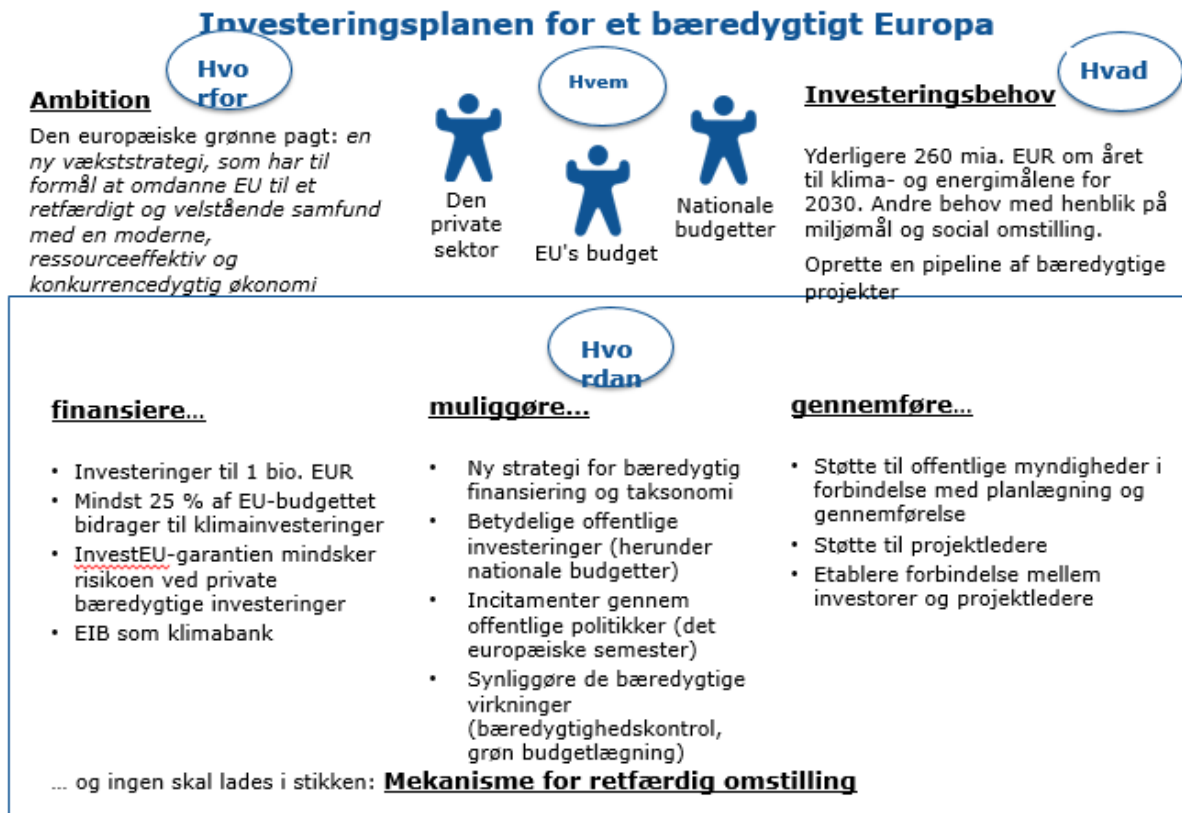
Figur 1. Investeringsplanen for den europæiske grønne pagt

Investeringsplanen for et bæredygtigt Europa vil muliggøre omstillingen til en klimaneutral, grøn økonomi på tværs af følgende tre dimensioner:

- **For det første vil planen mobilisere mindst 1 bio. EUR i bæredygtige investeringer over EU-budgettet i løbet af det næste årti.** Der vil på EU's budget blive afsat flere offentlige midler til klimaet og miljøet end nogensinde før. Den vil tiltrække privat finansiering ved hjælp af garantier og medvirke til at gøre omstillingen retfærdig ved at fremme offentlige investeringer i de regioner, der er mest berørt af omstillingen, gennem mekanismen for retfærdig omstilling.
- **For det andet vil den skabe en befordrende ramme for private investorer og den offentlige sektor.** Den har til formål at sikre en omkostningseffektiv, retfærdig samt socialt afbalanceret og fair omstilling. Finansielle institutioner og private investorer skal have de nødvendige værktøjer til at kunne identificere bæredygtige investeringer på korrekt vis. EU-taksonomien, princippet om energieffektivitet først og bæredygtighedskontrol vil navnlig være afgørende for at udnytte deres slagkraft. Når det gælder den offentlige sektor, vil det europæiske semester, revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne, de nationale energi- og klimaplaner under energiunionen og de planer, der er påkrævet i henhold til den sektorspecifikke miljølovgivning (f.eks. vedrørende affald, vand, biodiversitet og luft), gøre det muligt at identificere investeringsbehovene på korrekt vis.
- **For det tredje vil planen yde skræddersyet støtte til offentlige myndigheder og projektledere med henblik på at identificere, strukturere og gennemføre bæredygtige projekter.** Støtten til offentlige myndigheder, når det gælder vurdering af de finansielle behov og planlægning af de efterfølgende investeringer, samt den direkte støtte til offentlige og private projektledere vil blive styrket.

Figur 2. Investeringsplanen for et bæredygtigt Europa

Investeringsplanen for et bæredygtigt Europa bidrager til gennemførelsen af målene for bæredygtig udvikling. Dette er i overensstemmelse med forpligtelsen i meddelelsen om den europæiske grønne pagt til at sætte målene for bæredygtig udvikling i centrum for EU's politiske beslutningsproces og indsats.

2. INVESTERINGSUDFORDRINGEN

Omstillingen til en klimaneutral, klimarobust og miljømæssigt bæredygtig økonomi vil kræve betydelige investeringer. Opfyldelsen af de nuværende klima- og energimål for 2030 kræver yderligere investeringer på 260 mia. EUR om året⁴. Dette tal omfatter hovedsageligt energirelaterede investeringer, bygninger og en del af transportsektoren (køretøjer)⁵. De gennemsnitlige investeringsbehov pr. sektor⁶ er størst i forbindelse med renovering af bygninger. Disse investeringsstrømme skal fastholdes over længere tid.

Der vil også være behov for betydelige investeringer inden for andre sektorer, navnlig i landbruget, for at tackle de bredere miljømæssige udfordringer, herunder tab af biodiversitet

⁴ Sammenlignet med et referencescenarie – COM(2019) 285.

⁵ Når det gælder transport, omfatter dataene de samlede investeringsudgifter til mobile aktiver, men ikke investeringer i infrastruktur og systemer til fremme af deling af køretøjer osv. Tallene omfatter ikke de ajourførte antagelser vedrørende teknologiomkostninger, som er anvendt i forbindelse med den langsigtede strategi.

⁶ Disse skal betragtes som forsigtige skøn. Vigtige investeringsbehov inden for landbrug, klimatilpasning eller bevarelse og genopretning af økosystemer og biodiversitet er ikke medtaget på grund af den nuværende mangel på data.

og forurening, beskyttelse af naturkapital og støtte til den cirkulære og blå økonomi, samt for menneskelig kapital og sociale investeringer relateret til omstillingen.

Digitalisering er en vigtig katalysator for den grønne pagt. Betydelige investeringer i europæisk strategisk digital kapacitet samt i udviklingen og udbredelsen af digitale topteknologier vil skabe intelligente, innovative og skræddersyede løsninger til at tackle klimarelaterede bekymringer.

Den plan, der blev fremlagt i forbindelse med den europæiske grønne pagt med henblik på at øge EU's 2030-mål for reduktion af drivhusgasemissioner yderligere, vil udmønte sig i endnu større investeringsbehov. Det fremgik allerede af den tilbunds gående analyse til støtte for Kommissionens langsigtede strategiske vision for en klimaneutral EU-økonomi, at omstillingen til en lavemissionsøkonomi kan kræve yderligere investeringer på op til 2 % af BNP i 2040. Denne proces vil muligvis skulle fremskyndes for at sikre et højere ambitionsniveau allerede i 2030.

3. FINANSIERE: MOBILISERING AF BÆREDYGTIGE INVESTERINGER FRA ALLE KILDER

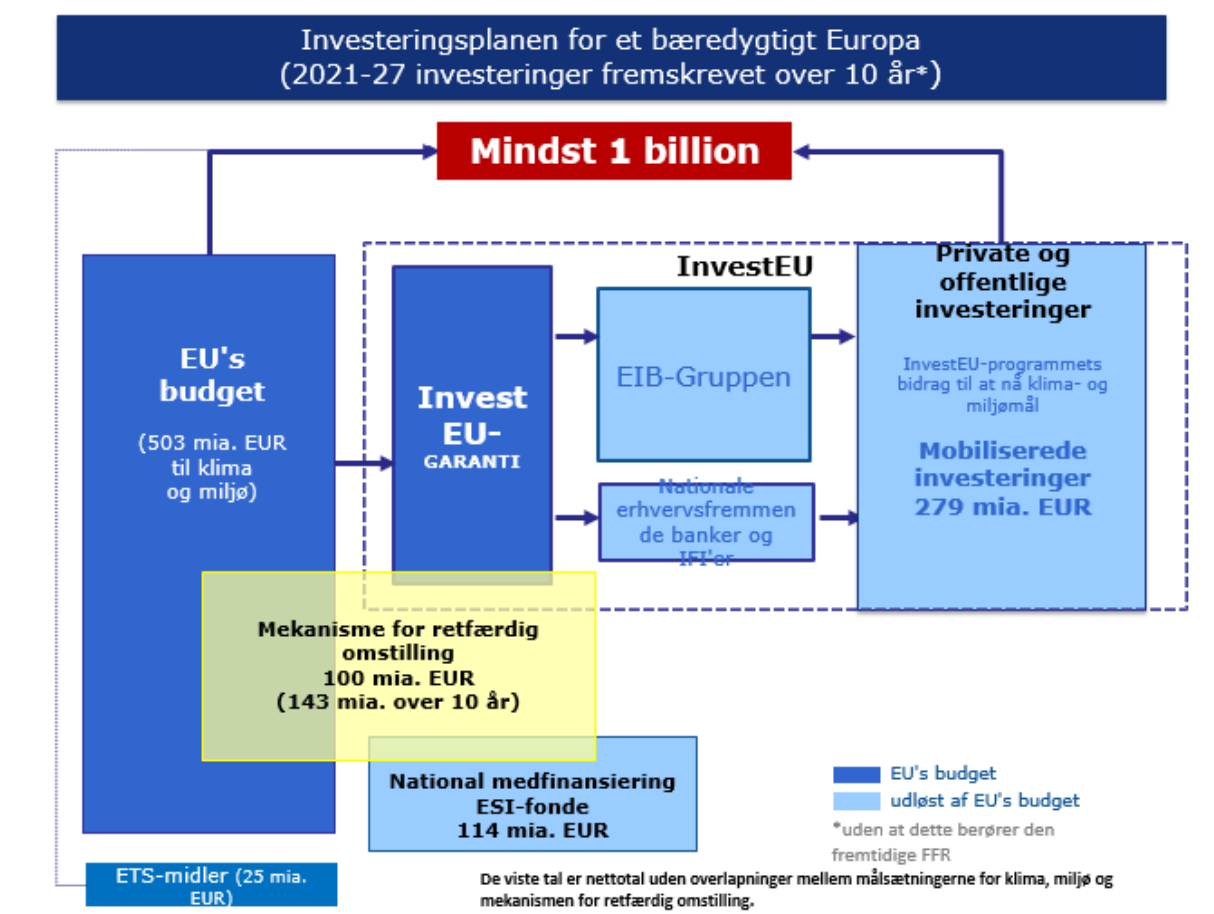
Investeringsplanen for et bæredygtigt Europa udgør investeringssøjlen i den europæiske grønne pagt, hvorunder der vil blive mobiliseret mindst 1 bio. EUR i bæredygtige investeringer i løbet af det næste årti. Dette afsatte beløb til den grønne omstilling finansieres over EU's langsigtede budget, hvoraf en fjerdedel vil gå til klimarelaterede formål, herunder ca. 39 mia. EUR til miljørelaterede udgifter. Desuden vil planen tiltrække yderligere privat finansiering gennem mobilisering af EU's budgetgaranti under InvestEU-programmet.

Ud over EU's udgifter i forbindelse med klimaindsats og miljøpolitik omfatter investeringsplanen for et bæredygtigt Europa også de beløb, der anvendes under mekanismen for retfærdig omstilling, og som skal hjælpe de mest berørte regioner gennem omstillingsprocessen.

Den Europæiske Investeringsbank bliver Unionens klimabank. Den har bebudet, at den gradvist vil øge den andel af finansieringen, der er øremærket til klimaindsatsen og miljømæssig bæredygtighed, for at nå op på 50 % af dens aktiviteter i 2025. Samarbejde med andre finansielle institutioner vil også have afgørende betydning.

Selv om dette bidrag viser, at EU har forpligtet sig til at finansiere den europæiske grønne pagt, vil det i sig selv ikke være tilstrækkeligt til at frigøre de nødvendige investeringer. Der kræves betydelige bidrag fra de nationale budgetter og den private sektor.

Figur 3: Finansieringselementer, der udgør mindst 1 bio. EUR over det næste årti⁷ under investeringsplanen for et bæredygtigt Europa

⁷ De estimerede tal er en simpel ekstrapolering over 10 år af Kommissionens forslag til den flerårige finansielle ramme (FFR) for 2021-2027, uden at dette berører den fremtidige FFR for perioden efter 2027, idet det antages, at klimaambitionerne som minimum vil blive fastholdt.

Hvordan vil der over EU-budgettet blive mobiliseret mindst 1 bio. EUR i løbet af det næste årti?

Mobiliseringen af mindst 1 bio. EUR i løbet af det næste årti kræver en kombination af midler fra EU-budgettet, som foreslået af Kommissionen, og yderligere offentlige og private investeringer, som udløses heraf.

Klima- og miljøudgifter, som finansieres over EU-budgettet, vil udgøre 503 mia. EUR i perioden 2021 til 2030 i overensstemmelse med klimaintegrationsmålet på 25 %, som foreslås under den flerårige finansielle ramme (FFR) for 2021-2027, og omfatter udgifter til miljøet på tværs af alle programmer⁸. Dette vil udløse yderligere national medfinansiering på 114 mia. EUR på klima- og miljøområdet i denne periode.

InvestEU-Fonden vil mobilisere ca. 279 mia. EUR i private og offentlige klima- og miljørelaterede investeringer i perioden 2021-2030 ved at yde en EU-budgetgaranti, som skal mindske risikoen i forbindelse med finansierings- og investeringstransaktioner.

Mekanismen for retfærdig omstilling vil omfatte finansiering fra EU's budget, medfinansiering fra medlemsstaterne samt bidrag fra InvestEU og EIB for at nå op på investeringer på mindst 100 mia. EUR, som skal mobiliseres i perioden 2021-27, og som fremskrevet over 10 år vil nå op på 143 mia. EUR, med henblik på at sikre en retfærdig omstilling, så ingen lades i stikken.

Innovations- og moderniseringsfondene, som ikke hører under EU-budgettet, men finansieres gennem en del af indtægterne fra auktionering af CO₂-kvoter under emissionshandelssystemet, vil som minimum yde ca. 25 mia. EUR til EU's omstilling til klimaneutralitet.

3.1. Et højere ambitionsniveau for EU-budgettet og de dertil hørende programmer

Kommissionen har i overensstemmelse med sit forslag til EU's næste flerårige finansielle ramme foreslået at øge det klimarelaterede ambitionsniveau til 25 %. Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til som minimum at fastholde dette ambitionsniveau i de igangværende forhandlinger.

De forskellige programmer, som foreslås af Kommissionen i forbindelse med EU's næste flerårige finansielle ramme, vil omfatte specifikke foranstaltninger til styrkelse af forbindelsen mellem gennemførelsen af EU-budgettet og målsætningen om et grønnere, kulstoffrit Europa, f.eks.:

- Samhørighedsfonden og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling forventes at investere mindst 108 mia. EUR i klima- og miljørelaterede projekter i løbet af de næste 7 år (2021-2027), hvilket udgør mere end 30 % af den samlede finansieringsramme.
- Den fremtidige fælles landbrugspolitik vil støtte klimarelaterede målsætninger med 40 % af sin samlede finansieringsramme. Alle direkte betalinger vil være betinget af øgede miljø- og klimakrav.

⁸ Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne, Den Europæiske Garantifond for Landbruget, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden, Horisont Europa og LIFE.

- Mindst 35 % af budgettet for Horisont Europa (som forventes at nå op på 35 mia. EUR) vil blive anvendt til at understøtte klimamålsætninger. I det sidste år af Horisont 2020 er Kommissionen desuden ved at forberede en yderligere indkaldelse med et budget på ca. 1 mia. EUR, som tildeles prioriteterne i den grønne pagt, ud over den nuværende tildeling på 1,35 mia. EUR i 2020.
- LIFE-programmet vil få øget sin finansieringsramme med 72 % sammenlignet med 2014-2020 til 5,4 mia. EUR. Over 60 % af rammebeløbet vil blive brugt til at forfølge klimamål, herunder 0,95 mia. EUR til klimaindsatsen, 1 mia. EUR til omstillingen til ren energi og 2,15 mia. EUR til natur og biodiversitet.
- Mindst 60 % af Connecting Europe-facilitetens budget (støtte til transport, energi og digital infrastruktur) skal anvendes til at understøtte klimamålsætninger.
- Den Europæiske Socialfond+ vil støtte opkvalificering og omskoling af ca. 5 millioner mennesker med henblik på grønne job og den grønne økonomi.

EU-budgettet vil også bidrage til at nå klimamålsætningerne over indtægtssiden. I maj 2018 fremlagde Kommissionen et forslag til en afgørelse om egne indtægter, der omfattede en vifte af nye egne indtægter. Et af dets vigtigste elementer er egne indtægter baseret på plastemballageaffald, der ikke genanvendes, og som vil bidrage til at nå de EU-dækkende mål, der er fastlagt i affaldsstrategien. Endvidere vil 20 % af indtægterne fra auktionering under EU's emissionshandelssystem (ETS) i henhold til Kommissionens forslag blive tildelt EU-budgettet som en egen indtægt.

Derudover vil EU's Moderniseringsfond vedrørende emissionshandel og Innovationsfonden, som begge finansieres uden for EU's langsigtede budget, kanalisere yderligere midler til den grønne omstilling. Innovationsfonden vil støtte investeringer i opskalering af banebrydende lavemissionsteknologier og -processer inden for vedvarende energi og energiintensive industrier, herunder CO₂-opsamling, -anvendelse og -lagring samt energilagring. Målet er at dele innovationsrisikoen med projektledere for at støtte stærkt innovative pionerprojekter og gøre europæisk industri til en global leder inden for disse rene teknologier. Kommissionen er ved at forberede den første indkaldelse af forslag under Innovationsfonden, som skal lanceres medio 2020 med et beløb på 1 mia. EUR. Der vil i løbet af de kommende måneder blive afholdt adskillige workshops for at nå ud til projektledere og andre private og offentlige investorer med henblik på at udvikle et sæt effektive udvælgelseskriterier. Moderniseringsfonden vil støtte investeringer i modernisering af energisektoren og energisystemer i bredere forstand og dermed øge energieffektiviteten i 10 mindre velstående medlemsstater. Den kan også støtte omskoling og opkvalificering af de berørte personer. Kommissionen vil snart gennemføre en høring om gennemførelsesbestemmelserne for Moderniseringsfonden. Kommissionen vil gennemgå begge instrumenter som led i revisionen af EU's emissionshandelssystem og overveje at tildele EU-budgettet yderligere indtægter for at styrke finansieringen af den retfærdige omstilling.

I overensstemmelse med meddelelsen om den europæiske grønne pagt vil Kommissionen senest i sommeren 2020 fremlægge en konsekvensvurderet plan med henblik på at øge EU's 2030-mål for reduktion af drivhusgasemissioner, herunder en analyse af investeringsbehovene. Afhængigt af resultatet heraf kan det være hensigtsmæssigt at overveje eventuelle ændringer af de klimarelaterede mål i den næste flerårige finansielle ramme.

Kommissionen vil:

- **forsvare et højt klimaambitionsniveau på mindst 25 % af den flerårige finansielle ramme i de interinstitutionelle forhandlinger**
- **forbedre sporingssystemet til overvågning af de fremskridt, der gøres hen imod opfyldelsen af dette mål.**

3.2. Tiltrække private investeringer gennem InvestEU

Nogle af de investeringer, der er nødvendige for omstillingen, indebærer en større risiko, end den private sektor kan bære alene. Her kan offentlige midler anvendes målrettet til at fjerne risikoen ved projekterne og mobilisere privat finansiering. Ved at yde en EU-budgetgaranti, der delvis dækker risikoen forbundet med finansierings- og investeringstransaktioner, vil InvestEU-programmet, der afløser Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og 13 andre finansielle EU-instrumenter, mobilisere 650 mia. EUR over 7 år. Der bør drages fuldt udbytte af InvestEU for at støtte målsætningerne for den europæiske grønne pagt. Det er derfor vigtigt at nå et ambitiøst klimamål for InvestEU i forbindelse med de igangværende interinstitutionelle forhandlinger. Kommissionen har foreslået et mål på mindst 30 %, som vil udløse klimainvesteringer på ca. 195 mia. EUR fra 2021 til 2027, dvs. næsten 28 mia. EUR om året og 280 mia. EUR i løbet af et årti.

InvestEU vil støtte bæredygtige investeringer i alle økonomiske sektorer. Det vil også udbrede bæredygtig praksis blandt private og offentlige investorer. Kommissionen vil fremlægge en klimasporingsmetode til måling af, hvordan specifikke finansierings- og investeringstransaktioner bidrager til programmets klima- og miljømålsætninger. Desuden vil den indføre en metode til "bæredygtighedskontrol", som skal anvendes af ledere af projekter over en vis størrelse til at vurdere de miljømæssige, klimamæssige og sociale virkninger af disse projekter. Da disse metoder vil blive anvendt af samtlige InvestEU-gennemførelsespartnere (Den Europæiske Investeringsbank-Gruppe, nationale erhvervsfremmende banker og institutter, internationale finansielle institutioner) og også vil være referencepunkt for private investorer og finansielle formidlere, der deltager i programmet, forventes de også at smitte positivt af på andre områder end InvestEU-programmet. Disse metoder vil gøre hensigtsmæssig brug af den EU-dækkende taksonomi for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter ("EU-taksonomi").

Kommissionen vil:

- **forbedre den klima- og miljørelaterede sporing og vejledningen om bæredygtighedskontrol i anden halvdel af 2020. Disse vejledende dokumenter vil på passende vis benytte de kriterier, der er fastsat ved EU-taksonomien, efter dens ikrafttræden**
- **i samarbejde med InvestEU-gennemførelsespartnere udvikle finansielle produkter, der skal anvendes under InvestEU, og som vil være rettet mod miljømæssig, klimamæssig og social bæredygtighed.**

3.3. Den Europæiske Investeringsbanks bidrag og mobilisering af andre finansielle institutioner

Den Europæiske Investeringsbank (EIB) spiller også en central rolle i finansieringen af omstillingen til en kulstofneutral, bæredygtig økonomi. Den anvender sine egne ressourcer og EU's budgetstøtte under forskellige programmer og faciliteter til at finansiere klimaindsatsen og miljøinvesteringerne både i og uden for EU. I 2018 bidrog næsten 30 % af EIB's undertegnede transaktioner til klimaindsatsen ved at støtte investeringer til modvirkning af og tilpasning til klimaændringerne samt i kulstoffattig og klimarobust vækst. For 2019 forventes bidraget ifølge EIB at have ligget på mellem 28 og 31 %. For så vidt angår varigheden af investeringsplanen for et bæredygtigt Europa over et årti, forventes EIB uden for EU's mandater at finansiere klimainvesteringer til et beløb af ca. 600 mia. EUR på tværs af samtlige medlemsstater.

EIB's rolle i finansieringen af en bæredygtig omstilling vil vokse, når den bliver EU's klimabank. EIB vil gradvist øge den andel af finansieringen, der er øremærket til klimaindsatsen og miljømæssig bæredygtighed, for at nå op på 50 % fra 2025. En betydelig del heraf vil blive gennemført inden for rammerne af InvestEU-programmet, som vil gøre det muligt for EIB at gå ind i mere innovative projekter, som har større politisk merværdi, ved at dække en del af risikoen forbundet med finansierings- og investeringstransaktioner. Desuden vil EIB-Gruppen bringe alle sine finansieringsaktiviteter i overensstemmelse med principperne og målene i Parisaftalen inden udgangen af 2020. Et første skridt i denne retning var vedtagelsen af den nye energiudlåspolitik den 14. november 2019, som prioriterer udlån til energieffektivitet, vedvarende energi, nye grønne teknologier og nye typer energiinfrastruktur, som kræves med henblik på fremtidens lavemissionsenergisystem. Den reviderede energiudlåspolitik omfatter også udfasning af støtten til energiprojekter, der er afhængige af fossile brændstoffer, efter udgangen af 2021, herunder navnlig alle naturgasinfrastrukturprojekter.

Andre internationale og nationale finansielle institutioner vil spille en stadig større rolle i finansieringen af bæredygtighed i overensstemmelse med EU's politiske målsætninger. Kommissionen vil derfor arbejde tæt sammen med dem for at undersøge, hvordan deres aktiviteter i højere grad kan bringes i overensstemmelse med målsætningerne for den europæiske grønne pagt.

Kommissionen vil:

- sikre, at EIB-transaktioner, der finansieres under EU-mandater, giver høj **additionalitet**, både med hensyn til de omfattede sektorer og de finansierede projekters **risikoprofil**. Dette vil navnlig ske ved at forbedre rapporterings- og overvågningssystemet, herunder klimasporingsmetoden
- samarbejde med andre internationale og nationale finansielle institutioner med henblik på i højere grad at bringe deres aktiviteter i overensstemmelse med målsætningerne for den europæiske grønne pagt.

4. MULIGGØRE: INDFØRELSE AF EN RAMME FOR GENNEMFØRELSE AF OFFENTLIGE OG PRIVATE INVESTERINGER

Den europæiske grønne pagt udstikker en klar kurs for en omfattende politisk ramme for omstillingen af EU's økonomi. 2050-målsætningen om klimaneutralitet vil blive forankret i lovgivningen, og ambitionsniveauet for reduktionen af drivhusgasemissioner i 2030 vil blive hævet. I politikkerne, som vedrører den europæiske grønne pagt, vil der blive anvendt en blanding af regulering og incitamentter til at håndtere eksternaliteter og gennemføre princippet om, at forureneren betaler, således at omkostningerne for samfundet afspejles i investeringsbeslutninger. EU's emissionshandelssystem vil blive revideret og vil yderligere medvirke til at sikre en effektiv CO₂-prissætning. Særlige initiativer vil omhandle sektorspecifikke lovgivningsmæssige hindringer, såsom hindringer for finansieringen og gennemførelsen af investeringer i energieffektivitet inden for byggesektoren. Der er også behov for konkurrencedygtige og integrerede markeder for at holde omkostningerne nede og skabe innovation. På samme måde vil Det Europæiske Innovationsråd under Horisont Europa bidrage til offentlig-private investeringer i banebrydende innovation til støtte for den europæiske grønne pagt.

Inden for disse bredere rammer vil investeringsplanen for et bæredygtigt Europa muliggøre omstillingen gennem målrettede foranstaltninger på områder, der direkte berører private investorers og offentlige enheders investeringsbeslutninger.

4.1. Bæredygtig finansiering i centrum for det finansielle system

Da private virksomheder og husholdningerne vil skulle levere størstedelen af de bæredygtige investeringer i det næste tiår, er det afgørende at sende klare, langsigtede signaler for at få investorerne til at investere i bæredygtighed.

For at håndtere den betydelige mængde investeringer, som kræves for at nå EU's klimamål og bredere bæredygtighedsmålsætninger, fremsatte Kommissionen i marts 2018 forslag til handlingsplanen for finansiering af bæredygtig vækst⁹. Med denne handlingsplan, som bidrager til opbygningen af en kapitalmarkedsunion, er der etableret et vigtigt grundlag for at skabe gunstige rammer for mobilisering af finansiering til bæredygtige investeringer. Dette gælder navnlig EU-taksonomien, finanssektorens offentliggørelse af oplysninger om bæredygtighed samt klimabenchmarks. Gennem internationalt samarbejde, f.eks. via den internationale platform for bæredygtig finansiering, fremmer EU sammenhængende strategier og en forstærket virkning af bæredygtig finansiering på globalt plan.

Kommissionen glæder sig navnlig over den seneste politiske aftale, som Europa-Parlamentet og Rådet nåede frem til vedrørende forordningen om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer (EU-taksonomien), som skal specificeres yderligere ved hjælp af delegerede retsakter vedtaget af Kommissionen. EU-taksonomien vil afgøre, om en økonomisk aktivitet er miljømæssigt bæredygtig, baseret på resultatkræfter for dens bidrag til mindst en af de seks miljømålsætninger.

Kommissionen vil også undersøge, hvordan EU-taksonomien kan anvendes af den offentlige sektor i forbindelse med den europæiske grønne pagt uden for InvestEU. Taksonomien, der oprindeligt var udformet til private investorer, vil – når den er tilstrækkeligt

⁹ COM(2018) 97 final.

udviklet – også kunne anvendes af enheder i den offentlige sektor. Det er vigtigt, at der er konvergens om standarder mellem den private sektor og offentlige banker/enheder, f.eks. Den Europæiske Investeringsbank.

På grundlag af handlingsplanen fra 2018 og i lyset af den europæiske grønne pagt vil Kommissionen fremlægge en ny strategi for bæredygtig finansiering i tredje kvartal af 2020 med henblik på at øge den bæredygtige finansiering yderligere. Virksomhederne vil være nødt til at være mere åbne om deres klima- og miljødata, således at investorerne informeres fuldt ud om bæredygtige investeringsmuligheder og bedre kan målrette deres investeringer til støtte for den grønne pagt. Med henblik herpå vil Kommissionen revidere direktivet om ikkefinansiel rapportering. Desuden vil den nye strategi yderligere øge investeringsmulighederne ved at gøre det lettere at identificere bæredygtige investeringer gennem tydelig mærkning af en række bæredygtige investeringsprodukter og ved at udvikle og indføre en EU-standard for grønne obligationer.

Kommissionen vil:

- **i 2020 udarbejde de delegerede retsakter om klimamålsætningerne for EU-taksonomien i 2020 og de delegerede retsakter om andre miljømålsætninger for EU-taksonomien inden udgangen af 2021**
- **undersøge, hvordan EU-taksonomien kan anvendes af den offentlige sektor i forbindelse med den europæiske grønne pagt uden for InvestEU**
- **iværksætte en offentlig høring om en ny strategi for bæredygtig finansiering i første kvartal af 2020 med henblik på at fremlægge en ny strategi i tredje kvartal af 2020**
- **indføre en EU-standard for grønne obligationer i 2020 og undersøge, hvordan denne standard samt andre befordrende rammer kan øge den offentlige og private finansiering af bæredygtige investeringer.**

4.2. Vejlede og sikre den offentlige sektor passende midler til at foretage bæredygtige investeringer

Offentlige aktører er de største investorer inden for visse sektorer, især infrastruktur og offentlige tjenester. I mange tilfælde skal offentlige myndigheder spille en vejledende og koordinerende rolle i forbindelse med bæredygtige investeringer. Offentlige myndigheder kan også være nødt til at investere, når markedsaktørerne ikke kan træde til, navnlig når de sociale og miljømæssige fordele ikke er afspejlet i det private afkast, eller når projekter anses for at være for risikable. Da disse investeringer ofte har en grænseoverskridende karakter og afsmittende virkninger på tværs af medlemsstaterne, skal Kommissionen spille en koordinerende rolle på EU-plan.

Det europæiske semester udgør en veletableret ramme for koordineringen af økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker, som vil fremme de nødvendige investeringer i den grønne omstilling, som skal foretages af EU og medlemsstaterne. Semestret bidrager til at identificere investeringsprioriteter og barrierer i de enkelte medlemsstater. Landerapporterne vil matche de tilgængelige finansieringskilder gennem EU-

fondene med de landespecifikke udfordringer, der peges på i rapporterne, bl.a. i lyset af målsætningerne for klima, miljø og socialpolitik. En fælles indsats fra EU's og medlemsstaternes side bør sikre, at investeringerne går til de mest bæredygtige projekter.

Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at screene og fastsætte benchmarks for grøn budgetlægningspraksis. Dette vil gøre det lettere at vurdere, i hvilket omfang der i de årlige budgetter og finanspolitiske planer på mellemlang sigt tages hensyn til miljømæssige aspekter og risici, og at tage ved lære af bedste praksis. Revisionen af den europæiske ramme for økonomisk styring vil omfatte en henvisning til bæredygtige offentlige investeringer i forbindelse med kvaliteten af den offentlige finansiering. Dette skal danne grundlag for drøftelser om, hvordan EU's finanspolitiske styring kan forbedres. Resultaterne af drøftelserne skal danne grundlag for eventuelle fremtidige tiltag, bl.a. om, hvordan bæredygtige investeringer skal behandles i EU's finanspolitiske regler, samtidig med at der opretholdes sikkerhedsforanstaltninger mod risici for gælds bæredygtigheden.

Kommissionen vil foreslå obligatoriske grønne minimumskrav eller -mål for offentlige udbud i sektorinitiativer, lovgivning om EU-finansiering eller produktspecifik EU-lovgivning. Sådanne minimumskriterier vil "de facto" fastlægge en fælles definition af, hvad et "grønt indkøb" er, idet der gives mulighed for indsamling af sammenlignelige data fra offentlige indkøbere, og der fastsættes et grundlag for at vurdere virkningen af grønne offentlige udbud. Offentlige myndigheder i hele Europa vil blive opfordret til at integrere grønne kriterier og bruge mærkning i forbindelse med deres udbud. Kommissionen vil støtte disse bestræbelser med vejledning, uddannelsesaktiviteter og udbredelse af god praksis. Samtidig bør de metoder, der anvendes til beregning af livscyklusomkostninger, så vidt muligt anvendes af offentlige indkøbere. Kommissionen opfordrer alle aktører, herunder industrien, til at udvikle sådanne pålidelige metoder.

Princippet om energieffektivitet først bør anvendes for at sikre, at energieffektiviteten tages i betragtning, når det er relevant. Dette vil også medvirke til at undgå resourcespild i forbindelse med produktion, transmission, distribution og anvendelse af energi, som rent faktisk ikke er nødvendig. Kommissionen vil vejlede om anvendelsen af dette princip.

Kommissionen vil:

- **medtage miljømæssig bæredygtighed som en integrerende del af landerapporterne under det europæiske semester fra i år**
- **hjælpe medlemsstaterne med at identificere deres behov for bæredygtige investeringer og mulighederne for at finansiere dem hvert år fra 2020**
- **i samarbejde med medlemsstaterne screene og fastsætte benchmarks for grøn budgetlægningspraksis**
- **foreslå yderligere lovgivning og vejledning om grønne offentlige udbud**
- **vejlede om anvendelsen af princippet om energieffektivitet først som en del af investeringsbeslutningerne.**

4.3. Fremme bæredygtige investeringer gennem en fordelagtig ramme for statsstøtte.

De relevante statsstøtteregler vil blive revideret inden 2021 i lyset af de politiske målsætninger for den europæiske grønne pagt og vil bidrage til en omkostningseffektiv og socialt inkluderende omstilling til klimaneutralitet senest i 2050. Statsstøttereglerne vil blive revideret for at skabe en klar, fuldt ajourført og formålstjenlig ramme, som giver de offentlige myndigheder mulighed for at nå disse målsætninger, samtidig med at de begrænsede offentlige midler udnyttes bedst muligt. Statsstøttereglerne vil støtte omstillingen ved at fremme de rette typer investeringer og støttebeløb. De vil tilskynde til innovation og udbredelse af ny, klimavenlig teknologi på markedsniveau. Som en del af dette vil Kommissionen også overveje yderligere proceduremæssige lempelser med henblik på at godkende statsstøtte til regioner omfattet af retfærdig omstilling. Reglerne vil også lette udfasningen af fossile brændstoffer, navnlig dem, der forurener mest, og dermed sikre lige vilkår i det indre marked. Dette vil navnlig omfatte retningslinjerne for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi.

Indtil revisionen er afsluttet, kan medlemsstaterne fortsat anvende den fleksibilitet, der følger af de eksisterende regler, til at nå deres mål for 2030 og opnå yderligere dekarbonisering af elektricitetssektoren og økonomien inden 2050. For eksempel kan de vælge at øge de offentlige investeringer i ordninger for elektricitet fra vedvarende energi med henblik på billigere og mere integreret grøn energi, udrulning af billigere og offentligt tilgængelige opladningsinfrastrukturer eller ordninger for cirkulær økonomi såsom genbrug af spildvarme eller genanvendelse af affald.

Tilsvarende kan medlemsstaterne fortsat henholde sig til de eksisterende statsstøtteregler for at afbøde de sociale og regionale konsekvenser af dekarboniseringsforanstaltninger. De kan f.eks. vælge at støtte arbejdstagere, der er berørt af lukningen af kulminer, investere i små og mellemstore virksomheder og nystartede virksomheder eller i opkvalificering og omskoling af arbejdstagerne. Med hensyn til centrale støtteteknologier og banebrydende innovation kan medlemsstaterne samle deres midler for at frigøre betydelige private investeringer, som kan gøre vigtige projekter af fælles europæisk interesse til en realitet – bl.a. i de regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling.

Samtidig vil reglerne fortsat bevare det indre markeds integritet og gøre det muligt at overholde de samhørighedsmål, der er nedfældet i EU-traktaten, og som er kernen i den europæiske integration. Deres formål er at mindske forskellene mellem de forskellige regioners udviklingsniveauer ved at støtte de mindst begunstigede regioner, så de kan følge med. Dette betyder navnlig, at offentlig støtte til produktive investeringer for store virksomheder fortsat kun skal være til gavn for de fattigste regioner, der berøres af den grønne omstilling (artikel 107, stk. 3, litra a) og c), i TEUF).

På denne baggrund vil de nuværende statsstøtteregler blive anvendt fleksibelt med fokus på en række områder, som synes at være afgørende for omstillingen til en klimaneutral økonomi.

4.3.1. Mere fleksible statsstøtteregler med henblik på omstilling til klimaneutrale produktionsprocesser

Kommissionen vil godkende medlemsstaternes virksomhedsstøtte med henblik på dekarbonisering eller elektrificering af produktionsprocesser, forudsat at de

økonomiske incitamenter ikke allerede berettiger den pågældende investering, og virksomhederne reducerer deres indvirkning på miljøet ud over Unionens standarder eller benchmarks.

For at minimere statens omkostninger bør den offentlige støtte begrænses til det nødvendige. De nuværende retningslinjer fastsætter typisk det maksimale støttebeløb ud fra de ekstra omkostninger, som er forbundet med den relevante investering, set i forhold til en teoretisk alternativ investering, som er mindre miljøvenlig. Kommissionen vil vurdere, om den i fremtiden, for så vidt angår investeringer, der er forenelige med omstillingen til klimaneutralitet, i stedet kunne fastsætte de støtteberettigede omkostninger i forhold til finansieringskløften, navnlig i tilfælde, hvor der ikke findes en hypotetisk alternativ investering. Dette kan begrundes i lyset af målsætningerne for den grønne pagt og det faktum, at sådanne investeringer udgør et vigtigt middel til at reducere CO₂-aftrykket for de pågældende anlæg og bidrager til at opnå klimaneutralitet.

4.3.2. Støtte til forbedring af bygningers energieffektivitet

Medlemsstaterne vil få større muligheder for at investere i energieffektive bygninger i henhold til retningslinjerne for miljøbeskyttelse og energi. Medlemsstaterne vil bl.a. få mere fleksibilitet til at støtte finansieringsordninger, der er fordelagtige for elforbrugere, f.eks. kontrakter om energimæssig ydeevne. Under en sådan ordning investerer energitjenesteeselskaber i opgradering af bygninger for at gøre dem mere energieffektive og honoreres gennem energibesparelser på forbrugerens elregning.

Medlemsstaterne vil også få mere fleksibilitet til at støtte opgraderinger, der både vedrører bygningers energieffektivitet og investeringer i produktionen af vedvarende energi til egetforbrug.

Ved fastlæggelsen af de støtteberettigede omkostninger til sådanne projekter kan Kommissionen tage hensyn til, at der i mange tilfælde ikke foretages kontrafaktiske investeringer.

4.3.3. Støtte til fjernvarme

Støtte, der er begrænset til fjernvarmenet, kan under visse omstændigheder anses for at falde uden for statsstøttekontrol som en infrastrukturforanstaltning, der ikke påvirker konkurrencen og samhandelen. Dette kan navnlig være tilfældet, når fjernvarmenet drives på samme måde som andre energiinfrastrukturer gennem adskillelse fra varmeproduktionen, tredjepartsadgang og regulerede takster.

I alle andre tilfælde, hvor der er tale om statsstøtte, fastsætter retningslinjerne for miljøbeskyttelse og energi en række betingelser for godkendelse af støtte til fjernvarmeprojekter. Reglerne kræver navnlig, at investeringen fører til et energieffektivt fjernvarmesystem som defineret i direktivet om energieffektivitet. Hvad angår de beløb, der kan ydes, skelnes der i retningslinjerne mellem støtteintensitet i forbindelse med omkostninger til investeringer i fjernvarmeinstallationer og den såkaldte finansieringskløftmetode til finansiering af etablering eller opgradering af distributionsnettet.

For at frigøre fjernvarmepotentialet med henblik på at bidrage til omstillingen til en klimaneutral økonomi kan medlemsstaterne i fremtiden også anvende en finansieringskløftmetode i forbindelse med fjernvarmeproduktion som alternativ til den

maksimal støtteintensitet, der er fastsat i retningslinjerne for miljøbeskyttelse og energi.

Medlemsstaterne kunne også få tilladelse til at yde statsstøtte til fjernvarmenet, som ikke er en del af energieffektive fjernvarmesystemer, såfremt investeringer, som gør varmeproduktionen energieffektiv, indledes senest tre år efter moderniseringen af nettet.

4.3.4. Støtte til lukning af kulfyrede kraftværker

Afbrænding af brunkul er en af de mest forurenende og CO₂-intensive metoder til fremstilling af elektricitet. EU's emissionshandelssystem vil føre til en reduktion af kulstofintensiv elproduktion, mens en række medlemsstater planlægger at fremskynde udfasningen af stenkul- og brunkulfyrede kraftværker. Medlemsstater, der vælger at yde støtte til lukning af kulfyrede kraftværker i denne forbindelse, f.eks. for at kompensere operatører for mistet fortjeneste, eftersom de ikke kan fortsætte med at sælge elektricitet på markedet, bør underrette Kommissionen om den påtænkte foranstaltning. Kommissionen vil vurdere den involverede statsstøtte i forbindelse med sådanne projekter direkte i henhold til traktaten.

I den sammenhæng vil Kommissionen navnlig undersøge, om støtten er forholdsmæssig, for at undgå overkompensation. Det betyder, at medlemsstaterne skal påvise, at kompensationen ikke overstiger det indtægtstab, som anlægget står over for på grund af den forventede lukning. Det er også vigtigt at sikre, at foranstaltningen struktureres på en måde, så eventuelle konkurrenceforvridninger på markedet begrænses til et minimum.

Det bør erindres, at enhver form for statsstøtte, der ikke er knyttet til økonomisk aktivitet, navnlig til gavn for enkeltpersoner (f.eks. social støtte eller til omskoling) eller finansiering af en offentligt tilgængelig infrastruktur, ikke er omfattet af statsstøttere reglerne, så længe den ikke giver nogen virksomhed indirekte fordele.

4.3.5. Støtte til den cirkulære økonomi

Medlemsstaterne vil få flere muligheder for at støtte de foranstaltninger, der er nødvendige for omstillingen fra en lineær økonomi til en cirkulær økonomi: genanvendelse af affald, genbrug af spildvarme, genbrug af CO₂ eller særskilt indsamling af affaldsstrømme. Denne fleksibilitet finder anvendelse, forudsat at støttebeløbet fastsættes under hensyntagen til eventuelle yderligere indtægter, som investeringer i den cirkulære økonomi kan give.

Kommissionen vil:

- **fortsætte den effektive gennemførelse af statsstøttere reglerne, som er vigtige katalysatorer for omstillingen, og anvende de nuværende regler fleksibelt på områder, der er afgørende for omstillingen til en klimaneutral økonomi**
- **revidere statsstøttere reglerne inden 2021, så de kommer til at afspejle den europæiske grønne pagts politiske målsætninger og kan bidrage til en omkostningseffektiv omstilling til klimaneutralitet senest i 2050.**

5. GENNEMFØRE: OPRETTE EN PIPELINE AF BÆREDYGTIGE PROJEKTER

I den nuværende situation med høj markedslivlighed består udfordringen i at udvikle en solid pipeline af investeringsprojekter i overensstemmelse med den europæiske grønne pagt. De tilgængelige investeringsprojekter, der er forenelige med investorenes forventninger og krav, svarer endnu ikke til efterspørgslen. De finansielle midler, der er til rådighed, er ikke opbrugt. Rådgivningsstøtte til projektledere har vist sig at være et yderst effektivt middel til at bygge bro over kløften mellem et koncept og et økonomisk bæredygtigt projekt.

Teknisk bistand og rådgivningsstøtte vil på grundlag af de fastlagte prioriteter bidrage til at identificere og forberede bæredygtige projekter og tilvejebringe kapacitetsopbygning til projektledere for at lette adgangen til finansiering. Dette vil blive organiseret på forskellige niveauer fra støtten til offentlige myndigheder i forbindelse med fastlæggelsen af deres investeringsplaner til støtte for individuelle offentlige og private projektledere i udviklingen og gennemførelsen af deres specifikke projekter.

5.1.1. Støtte myndigheder

Støtteprogrammet for strukturreformer (og dets efterfølger, reformstøtteprogrammet) vil yde teknisk bistand til medlemsstaterne i forbindelse med udformning og gennemførelse af reformer med henblik på at nå dobbeltmålet om klimamæssig og digital omstilling. Begrænset administrativ kapacitet, bevidsthed og bæredygtighedseksperise hos offentlige myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt plan i medlemsstaterne er en af de største hindringer for investeringer i bæredygtig infrastruktur og miljøbeskyttelse. Programmet vil bidrage til at identificere investeringspotentialer inden for ren energi eller foranstaltninger, der tager sigte på at øge det tempo, hvormed der foretages energieffektive investeringer i bygninger. Gennem reformstøtteprogrammet vil Kommissionen også støtte medlemsstaterne i forbindelse med udarbejdelsen af handlingsplaner for den cirkulære økonomi, grøn budgettering eller bæredygtig finansiering og investeringer.

5.1.2. Støtte projektledere

På projektlederplan vil InvestEU-rådgivningsplatformen og de rådgivningsinitiativer, der udvikles under InvestEU-programmet med et samlet budget på 500 mio. EUR som foreslået af Kommissionen, yde bistand til identificering, forberedelse, udvikling, strukturering, udbud og gennemførelse af investeringsprojekter. Hvis nødvendigt kan den også forbedre projektlederes og finansielle formidlers muligheder for at gennemføre finansierings- og investeringstransaktioner. Med dette omfattende udbud af tjenester vil der blive taget hensyn til bæredygtighedsrelaterede aspekter.

InvestEU-rådgivningsplatformen vil udgøre en fælles indgangsportal for både offentlige og private projektledere og finansielle formidlere med henblik på gennemførelse af finansierings- og investeringstransaktioner til gavn for enheder, der har vanskeligt ved at få adgang til finansiering. Jaspers, som er et fælles initiativ fra Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank til projektudvikling under strukturfondene, vil være en del af platformen. Relevante rådgivningsinitiativer under InvestEU-rådgivningsplatformen kunne omfatte videreførelse af programmet den europæiske facilitet for bistand på lokalt plan på energiområdet under InvestEU-rådgivningsplatformen for at støtte lokale projekter inden for bæredygtig energi og ren transport. Det kunne også omfatte andre rådgivningsinitiativer på

politikområdet bæredygtig infrastruktur, hvor der ydes støtte til udformning af finansierings- og investeringstransaktioner i forbindelse med bæredygtige projekter på centrale infrastrukturområder (transport, energi, miljø, bredbånd og digital konnektivitet). Der vil også blive lagt særlig vægt på teknisk bistand til projekter, der fremmer naturkapital og naturbaserede løsninger.

Offentlige investorer vil få gavn af skræddersyet støtte med hensyn til, hvordan de kan gennemføre deres projekter i praksis. Et nyligt indført "instrument til screening med henblik på bæredygtige udbud" vil – på grundlag af den nuværende frivillige mekanisme for forhåndsvurdering af store infrastrukturprojekter – hjælpe dem med at udnytte alle muligheder for at gøre deres udbud grønnere og sikre projektets bæredygtighed og overholdelse af de højeste miljøstandarder i hele forsyningskæden.

5.1.3. Sikre sammenhæng og synlighed

Kommissionen vil sikre, at støtten til offentlige myndigheder og til hvert projekt koordineres, hvor det er relevant. Kommissionens aktiviteter vedrørende kapacitetsopbygning og strategisk planlægning viser positive resultater, som kan kopieres og opskaleres med henblik på den grønne pagt. Det eksisterende tætte samarbejde mellem Kommissionens tjenestegrene og Det Europæiske Centrum for Investeringsrådgivning for så vidt angår støtte, der ydes til nationale erhvervsfremmende banker og investeringsprojekter, vil blive udvidet under de relevante efterfølgende programmer i den næste flerårige finansielle ramme med henblik på at styrke tilvejebringelsen og gennemførelsen af pipelines af bæredygtige investeringsprojekter.

InvestEU-portalen vil bygge videre på den nuværende Europæiske Portal for Investeringsprojekter og vil fortsat være en gratis, brugervenlig onlineportal, der giver EU's virksomheder og projektledere, der søger finansiering, den synlighed og de netværksmuligheder, de behøver for at kunne tiltrække investorer på verdensplan. Formålet med portalen er også at tilvejebringe en pipeline af EU-baserede investeringsprojekter til InvestEU-gennemførelsespartnere, som skal se nærmere på projekter, der vedrører deres geografiske og operationelle område.

Kommissionen vil:

- gennem reformstøtteprogrammet yde teknisk bistand til medlemsstaterne i forbindelse med udformning og gennemførelse af væksthæmmende reformer, herunder udvikling af bæredygtige investeringsstrategier
- gennem InvestEU-rådgivningsplatformen yde skræddersyet rådgivning til private og offentlige ledere af bæredygtige projekter
- foreslå et instrument til screening med henblik på bæredygtige udbud for at sikre, at offentlige infrastrukturprojekter gøres grønnere.

6. EN MEKANISME FOR RETFÆRDIG OMSTILLING

Omstillingen til en bæredygtig og klimaneutral økonomi vil kræve betydelige investeringer i hele Europa og en stærk politisk indsats på alle niveauer. Alle regioner vil have brug for finansiering til den grønne omstilling, men for nogle områder vil omstillingen

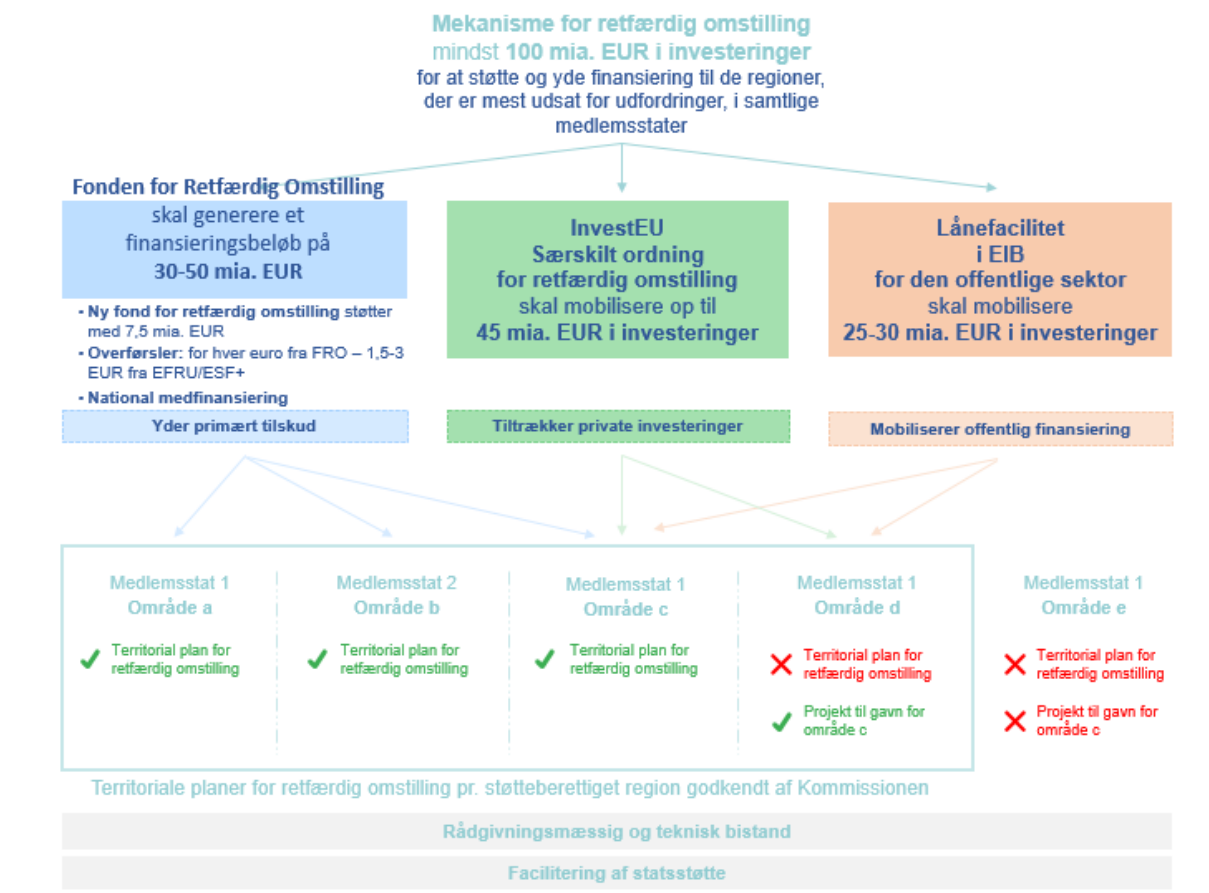
udgøre en betydelig udfordring. Klimaneutralitet vil kræve en grundlæggende omstrukturering af deres økonomier, strukturelle ændringer i forretningsmodeller og erhvervelse af nye færdigheder. Dette må anerkendes og imødegås ved omstillingen, således at ingen lades i stikken.

Udvinding af og efterforskning efter fossile brændstoffer vil opleve en betydelig tilbagegang, og meget drivhusgasintensive aktiviteter vil gennemgå en gennemgribende omstilling. Regioner og områder, der er stærkt afhængige af disse aktiviteter, vil skulle omstrukturere deres industrier, sikre, at nye økonomiske aktiviteter kan bevare den økonomiske og sociale struktur, og sørge for den nødvendige uddannelse af de berørte arbejdstagere, således at de kan finde nye job. Uden de nødvendige ledsagende foranstaltninger vil omstillingen ikke komme til at ske, da den hverken vil være retfærdig eller socialt bæredygtig.

For at imødegå de særlige udfordringer, som nogle regioner står over for, foreslår Kommissionen en mekanisme for retfærdig omstilling, som yder målrettet støtte for at tilvejebringe de nødvendige investeringer i disse områder. Mekanismen for retfærdig omstilling vil bestå af tre søjler:

- en fond for retfærdig omstilling
- en særskilt ordning for retfærdig omstilling under InvestEU og
- en ny lånefacilitet for den offentlige sektor, således at Den Europæiske Investeringsbank kan mobilisere yderligere investeringer.

Figur 4. Finansiering af mekanismen for retfærdig omstilling

Hver søjle skal bistå med forskellige tilskuds- og finansieringsinstrumenter med henblik på at tilbyde hele spektret af støttemuligheder i overensstemmelse med behovet for at mobilisere investeringer til gavn for de mest berørte regioner. For at sikre sammenhæng mellem de tre søjler vil Fonden for Retfærdig Omstilling primært blive anvendt til at yde tilskud; den særskilte omstillingsordning under InvestEU vil tiltrække private investeringer, og den nye lånefacilitet for den offentlige sektor med henblik på en retfærdig omstilling vil fungere som løftestang for offentlig finansiering. Disse foranstaltninger vil blive ledsaget af målrettet rådgivningsmæssig og teknisk bistand til de berørte regioner og projekter. Mekanismen for retfærdig omstilling vil omfatte en stærk forvaltningsramme med fokus på territoriale planer for retfærdig omstilling.

Samlet set vil elementerne i mekanismen for retfærdig omstilling kunne bidrage til at mobilisere investeringer i de regioner, der er mest udsat for udfordringer i forbindelse med omstillingen, i en størrelsesorden på 100 mia. EUR i perioden 2021-2027. Alle investeringer, der finansieres, vil være i overensstemmelse med målsætningerne for den grønne pagt.

Kommissionen vil endvidere foreslå en revision af forordningerne om Kul- og Stålforskningsfonden for at gøre det muligt at anvende en del af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskabs aktiver, der er under afvikling. Dette vil bidrage til at opretholde det årlige forskningsprogram på mindst 40 mio. EUR og muliggøre finansiering af store banebrydende FoI-projekter inden for ren stålfremstilling. Forskningsaktiviteterne i kulsektoren vil fokusere

på regioner under omstilling i overensstemmelse med principperne for mekanismen for retfærdig omstilling.

EU ETS-Moderniseringsfonden vil endvidere supplere mekanismen for retfærdig omstilling. Yderligere 14 mia. EUR (med forbehold af de endelige kulstofpriser) vil i 2021-2030 blive rettet mod lavemissionsinvesteringer i de ti medlemsstater, der er omfattet heraf (Rumænien, Bulgarien, Ungarn, Letland, Litauen, Estland, Den Tjekkiske Republik, Polen, Slovakiet, Kroatien).

6.1. Søjle 1: Fonden for Retfærdig Omstilling

Fonden for Retfærdig Omstilling (FRO) vil blive udstyret med sit eget rammebeløb på 7,5 mia. EUR i EU-budgettet, hvilket kommer oven i forslaget til den næste flerårige finansielle ramme, som Kommissionen fremsatte i maj 2018¹⁰. Fonden vil sigte mod at lette de sociale og økonomiske omkostninger ved omstillingen til klimaneutralitet.

Kommissionen vedtager i dag et forslag til forordning om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling samt et forslag til målrettede ændringer af forordningen om fælles bestemmelser. For at frigøre én euro fra Fonden for Retfærdig Omstilling vil hver medlemsstat skulle afsætte mindst 1,5 og højst 3 EUR fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Den Europæiske Socialfond Plus. Disse midler fra EU's budget vil blive suppleret med national medfinansiering i overensstemmelse med samhørighedspolitikens regler. Dette vil kunne bringe de samlede offentlige midler, som mobiliseres gennem Fonden for Retfærdig Omstilling, op på mellem 30 og 50 mia. EUR.

Fonden for Retfærdig Omstilling vil være til gavn for områder med høj beskæftigelse inden for produktion af kul, brunkul, olieskifer og tørv samt områder med drivhusgasintensive industrier, som enten vil ophøre eller blive hårdt ramt af omstillingen. Støtteniveauet vil afspejle omfanget af udfordringerne i disse områder, hvad angår behovet for både økonomisk diversificering og omstilling til nul- og lavemissionsaktiviteter med vækstpotentiale samt omskoling af arbejdstagerne for at udstyre dem med de færdigheder, der er nødvendige for at kunne varetage nye job.

Fonden for Retfærdig Omstilling vil bidrage til disse regioners omstilling, hvilket vil være afgørende for at opnå kulstofneutralitet inden 2050. Den vil samle udgifterne til klimainsatsen og støtten til udligning af forskellene mellem og inden for medlemsstaterne. Fonden for Retfærdig Omstilling vil derfor blive gennemført inden for rammerne af samhørighedspolitikken, som er EU's vigtigste politik til at mindske regionale forskelle og adressere strukturelle ændringer i Europas regioner. Den vil blive gennemført ved delt forvaltning i tæt samarbejde med nationale, regionale og lokale myndigheder og interessenter. Dette vil sikre ejerskab og tilvejebringe værktøjerne og strukturerne til en effektiv forvaltningsramme.

Fonden for Retfærdig Omstilling vil yde støtte til alle medlemsstater med fokus på dem, der står over for de største udfordringer i forbindelse med omstillingen. Ressourcerne vil blive fordelt mellem medlemsstaterne på grundlag af omfanget af dekarboniseringsudfordringen for de mest drivhusgasintensive regioner (gennem de

¹⁰ COM(2019) 456 final.

tilsvarende industrielle emissioner), de sociale udfordringer i lyset af det potentielle tab af arbejdspladser inden for industri, kul- og brunkulsudvinding, produktion af tørv og udvinding af skiferolie samt behovet for efterfølgende omskoling af arbejdstagerne. For at sikre en fair og acceptabel omstilling for alle vil fordelingen afspejle medlemsstaternes evne til at løfte denne udfordring alt efter deres økonomiske udviklingsniveau.

Medlemsstaterne vil, i dialog med Kommissionen og i overensstemmelse med deres nationale energi- og klimaplaner, skulle identificere de støtteberettigede områder gennem særskilte territoriale planer for retfærdig omstilling. Denne dialog vil være baseret på en vurdering af de områder, der er mest berørt af omstillingen til klimaneutralitet, og de beskæftigelsesmæssige og økonomiske udfordringer, de vil blive stillet over for, som identificeret i det europæiske semester. Medlemsstaterne vil tage hensyn til denne vurdering ved udarbejdelsen af de territoriale planer for retfærdig omstilling og i den forbindelse beskrive omstillingsprocessen og de planlagte former for foranstaltninger. Disse planer vil blive vedlagt programmerne under samhørighedspolitikken, som indebærer støtte gennem Fonden for Retfærdig Omstilling, og vil blive vedtaget af Kommissionen sammen med disse programmer.

For at sikre den mest effektive udnyttelse af ressourcerne vil Fonden for Retfærdig Omstilling kun kunne støtte investeringer i omlægningen af eksisterende anlæg, herunder i EU-sektorer, der indgår i emissionshandelssystemet, når disse investeringer fører til en betydelig emissionsreduktion og samtidig yder et positivt langsigtet bidrag til jobsituationen i de berørte områder i overensstemmelse med de territoriale omstillingsplaner.

Territoriale planer for retfærdig omstilling – det centrale element i mekanismen for retfærdig omstilling

Territoriale planer for retfærdig omstilling vil stå i centrum for mekanismen for retfærdig omstilling og være en reference for alle dens søjler. I disse planer vil være angivet de sociale, økonomiske og miljømæssige udfordringer, der følger af udfasningen af aktiviteter, der knytter sig til fossile brændstoffer, eller dekarboniseringen af drivhusgasintensive processer eller produkter. De vil også give et overblik over omstillingsprocessen indtil 2030, herunder behov for udvikling, omskoling og genopretning af miljøet, og tilgangen til at tackle dem på en integreret måde, tidsplanen for omstillingen, de planlagte former for foranstaltninger og forvaltningsmekanismer. Det betyder, at de foranstaltninger, der skal støttes af Fonden for Retfærdig Omstilling, kan variere fra medlemsstat til medlemsstat og fra område til område med hensyn til de prioriteter og udfordringer, der er identificeret. Programmeringsprocessen vil være baseret på den vurdering, der gives i forbindelse med det europæiske semester. Medlemsstaterne vil under hensyntagen til denne vurdering udarbejde territoriale planer for retfærdig omstilling, som vil indgå i programmerne under Fonden for Retfærdig Omstilling. Kommissionens godkendelse af planerne vil åbne dørene til målrettet finansiering, ikke kun fra Fonden for Retfærdig Omstilling (søjle 1 i mekanismen for retfærdig omstilling), men også fra den særskilte ordning for retfærdig omstilling under InvestEU (søjle 2) og lånefaciliteten i EIB for den offentlige sektor (søjle 3).

6.2. Søjle 2: En særskilt ordning for regioner omfattet af retfærdig omstilling under InvestEU-Fonden

Mekanismen for retfærdig omstilling vil også omfatte en særskilt ordning for retfærdig omstilling under InvestEU for at mobilisere yderligere investeringer til gavn for de mest berørte regioner. Dette vil gøre det muligt at gennemføre nye økonomiske aktiviteter i stedet for dem, der skal udfases på grund af deres indvirkning på klimaet og miljøet. Sammenlignet med Fonden for Retfærdig Omstilling vil ordningen også muliggøre investeringer i en bredere vifte af projekter i overensstemmelse med de bredere støtteberettigede investeringer under InvestEU. InvestEU vil også støtte finansieringen af bl.a. projekter inden for energi- og transportinfrastruktur, herunder gasinfrastruktur og fjernvarme, men også dekarboniseringsprojekter, økonomisk diversificering i regionerne, social infrastruktur og færdigheder. Det vil også gøre det muligt for de berørte sektorer hurtigere at tilpasse sig klimavenlige produktionsmetoder. Finansiering under InvestEU kan støtte økonomisk levedygtige investeringer på disse områder ved at sikre komplementaritet og synergi med Fonden for Retfærdig Omstilling.

InvestEU-Fonden i sin nuværende form forventes at udløse yderligere private og offentlige investeringer på 650 mia. EUR til støtte for EU's politikmålsætninger i den næste FFR gennem en EU-garanti på 38 mia. EUR. Denne garanti støttes af en kombination af et EU-budget på 15,2 mia. EUR (dvs. en tilførselsats på 40 %) og eventualforpligtelser for det resterende beløb.

InvestEU-Fonden kan være et effektivt redskab til at mobilisere betydelige yderligere investeringer i projekter for retfærdig omstilling i de berørte regioner. En del af finansieringen under InvestEU-Fonden vil derfor være koncentreret om målene inden for retfærdig omstilling. Dette vil kunne mobilisere investeringer på op til 45 mia. EUR i perioden 2021-2027 for at støtte omstillingen i de berørte regioner og skal afspejle den nationale fordelingsnøgle under Fonden for Retfærdig Omstilling. Den endelige brug af InvestEU vil dog fortsat være efterspørgselsstyret og afhænge af projektpipelinen. De berørte regioners absorptionskapacitet vil være afgørende for at nå målsætningerne. Det overordnede mål på 45 mia. EUR svarer til en tilførsel på ca. 1,8 mia. EUR fra EU-budgettet til InvestEU-programmet. Medlemsstaterne vil endvidere kunne bidrage med en del af deres tildeling fra Fonden for Retfærdig Omstilling med henblik på at støtte investeringer gennem garanterede lån eller egenkapital via deres medlemsstatssegment. Der vil være behov for skræddersyet rådgivningsstøtte til udvikling af projektpipelinen. For at opnå dette er det vigtigt at sikre en tilstrækkelig InvestEU-garanti under de igangværende FFR-forhandlinger.

Projekter i regioner, der har en godkendt omstillingsplan i henhold til forordningen om en fond for retfærdig omstilling, eller projekter, der er til gavn for disse regioner (selv om de ikke befinder sig i selve regionerne), kan blive omfattet af ordningen, men kun når finansiering uden for områderne omfattet af retfærdig omstilling er afgørende for omstillingen i disse områder. Dette er navnlig relevant i forbindelse med transport- og energiinfrastrukturprojekter, der forbedrer konnektiviteten i områder omfattet af retfærdig omstilling. Investeringer, der sigter mod at nå målene inden for retfærdig omstilling, kan medregnes med henblik på opfyldelsen af klimamålsætningerne og bidrager til at nå de klimamålsætninger på 30 %, der er fastsat for InvestEU-programmet.

En sådan målretning af InvestEU-garantien mod målene inden for retfærdig omstilling vil frigøre støtteberettigede investeringer på alle fire politikområder og vil blive afspejlet i de underliggende finansielle produkter. Gennemførelsespartnerne kan gives særlige

incitamentet gennem gebyrer eller en mere fordelagtig risikodækning for så vidt angår projekter, der skal gennemføres i omstillingsregioner. Målet inden for retfærdig omstilling vil blive inkluderet i InvestEU-investeringsretningslinjerne og garantiaftaler med gennemførelsespartnere. Ved den eller de indkaldelser af forslag, der er rettet til gennemførelsespartnere under InvestEU-Fonden, vil der endvidere blive givet højeste prioritet til de gennemførelsespartnere, som udbyder finansielle produkter, der bidrager til målene inden for retfærdig omstilling. **Der vil blive ydet målrettet teknisk bistand for at gøre projekter investeringsegne gennem InvestEU-rådgivningsplatformen, hvortil der vil blive stillet yderligere midler til rådighed.**

6.3. Søjle 3: En lånefacilitet i Den Europæiske Investeringsbank-Gruppe for den offentlige sektor

En lånefacilitet i Den Europæiske Investeringsbank for den offentlige sektor vil støtte øgede offentlige investeringer i de regioner, der gennemgår klimaomstillingen. Denne støtte vil bestå i lån på lempelige vilkår til den offentlige sektor. Disse lån vil give offentlige enheder midler til at gennemføre foranstaltninger, der skal lette omstillingen til klimaneutralitet. De støttede investeringer vil spænde fra energi- og transportinfrastruktur, fjernvarmenet, energieffektivitetsforanstaltninger, herunder reovering af bygninger, samt social infrastruktur og kan også omfatte andre sektorer. EU-støtten kan tage form af bl.a. rentetilskud eller et investeringstilskud, der finansieres over EU-budgettet og blandes sammen med lån, som EIB yder til kommunale, regionale og andre offentlige myndigheder.

Den geografiske dækning vil være den samme som under InvestEU-ordningen for retfærdig omstilling (søjle 2 i mekanismen for retfærdig omstilling), dvs. projekter i regioner med godkendte omstillingsplaner, men også i projekter til gavn for disse regioner, men kun når finansiering uden for de områder, der er omfattet af retfærdig omstilling, er afgørende for omstillingen i disse områder. Lånefaciliteten for den offentlige sektor med henblik på en retfærdig omstilling har til formål at tilbyde sådanne gunstige finansieringsvilkår for at støtte offentlige investeringer til gavn for de mest berørte regioner. Den vil også omfatte rådgivningsstøtte i forbindelse med oprettelsen af en projektpipeline.

Støtten fra lånefaciliteten for den offentlige sektor vil være et supplement til de produkter, der tilbydes under den særskilte InvestEU-ordning for retfærdig omstilling. Den vil finde anvendelse på projekter, som ikke i tilstrækkelig grad skaber indtægsstrømme fra markedet, og som ellers ikke ville blive finansieret uden et støtteelement.

Med bidraget fra EU-budgettet på 1,5 mia. EUR og EIB's långivning på 10 mia. EUR på egen risiko vil lånefaciliteten for den offentlige sektor kunne mobilisere offentlige investeringer på mellem 25 og 30 mia. EUR i perioden 2021-2027. Dette afspejler den nationale fordelingsnøgle under Fonden for Retfærdig Omstilling til støtte for omstillingen i de berørte regioner. Kommissionen vil fremsætte et forslag til retsakt om oprettelse af denne nye lånefacilitet for den offentlige sektor i marts 2020. Kommissionen kan over tid undersøge mulighederne for at samarbejde med yderligere gennemførelsespartnere, efterhånden som den offentlige sektors behov udvikler sig.

6.4. Teknisk bistand og rådgivningsstøtte

En retfærdig omstilling vil ikke kun afhænge af de penge, der er til rådighed til at støtte investeringer, men også af, at pengene kanaliseres til de rigtige projekter. Der vil blive ydet bistand til medlemsstater og regioner gennem en platform for retfærdig omstilling, som

vil blive forvaltet af Kommissionen. Platformen vil bygge videre på og udvide arbejdet under den eksisterende platform for kulregioner under omstilling, som allerede støtter EU-regioner, der producerer fossile brændstoffer, med henblik på at opnå en retfærdig omstilling. Den vil yde teknisk bistand og rådgivningsstøtte til udarbejdelsen af de territoriale omstillingsplaner gennem et ekspertnetværk, der letter udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstater, regioner, agenturer og interessenter. Kommissionen vil allerede i første kvartal af 2020 iværksætte en indkaldelse af ansøgninger under støtteprogrammet for strukturreformer for at bistå medlemsstaterne med udarbejdelsen af deres territoriale omstillingsplaner, hvor det er nødvendigt. Mekanismen for retfærdig omstilling vil også yde rådgivningsstøtte og teknisk bistand ved hjælp af de samme midler som beskrevet i afsnit 5.1.2.

Kommissionen vil:

- **i fællesskab med Europa-Parlamentet og Rådet arbejde for at nå frem til en hurtig vedtagelse af forordningen om en fond for retfærdig omstilling og tilsvarende ændringer af forordningen om fælles bestemmelser**
- **samarbejde med EIB-Gruppen og andre gennemførelsespartnere med henblik på at gennemføre ordningen for retfærdig omstilling under InvestEU, når den er vedtaget**
- **fremstætte et nyt forslag til retsakt om en lånefacilitet i EIB for den offentlige sektor i marts 2020**
- **bistå medlemsstaterne og regionerne med udarbejdelsen af territoriale omstillingsplaner**
- **yde teknisk bistand og rådgivningsstøtte med henblik på at skabe en solid projektpipeline til gavn for regioner omfattet af retfærdig omstilling.**

7. KONKLUSION OG NÆSTE SKRIDT

Investeringsplanen for et bæredygtigt Europa medvirker afgørende til at mobilisere de investeringer, der er nødvendige for at nå de ambitiøse mål, der er fastsat i den europæiske grønne pagt. Ved at forpligte sig til at mobilisere bæredygtige investeringer for mindst 1 bio. EUR over EU-budgettet i løbet af det næste årti fastsætter Kommissionen selv et meget konkret mål, som fremskridt vil blive målt i forhold til. Planen omfatter også en forpligtelse til at anvende alle relevante politiske midler til at give private og offentlige investorer en ramme, der i videst muligt omfang muliggør bæredygtige investeringer. Den indebærer også et fornyet tilsagn om at yde den nødvendige støtte til myndigheder og projektledere i forbindelse med projektplanlægning og -gennemførelse. I betragtning af de store finansieringsbehov er Kommissionen fast besluttet på yderligere at undersøge, hvordan der kan mobiliseres yderligere midler til at nå målene for den europæiske grønne pagt.

Mekanismen for retfærdig omstilling, der indgår i planen, vil medvirke til at sikre, at omstillingen til en bæredygtig fremtid ikke lader nogen i stikken. De regioner, der er mest udsat for udfordringer i forbindelse med omstillingen, vil blive bistået, både finansielt og administrativt, i den forbindelse.

En vellykket gennemførelse af investeringsplanen for et bæredygtigt Europa afhænger af, at alle relevante interessenter inddrages i gennemførelsen. Det er af afgørende betydning, at medlemsstaterne og Europa-Parlamentet fastholder det høje ambitionsniveau i

Kommissionens forslag under forhandlingerne om den kommende finansielle ramme. Investeringsfællesskabet, herunder institutionelle investorer, banker, erhvervsfremmende institutter og private equity-fonde, opfordres til at gøre fuld brug af de nye rammer for bæredygtige investeringer. Medlemsstaternes myndigheder vil skulle spille en aktiv rolle med hensyn til at identificere, fremme og, om nødvendigt, medfinansiere sådanne investeringer.

Kommissionen vil hvert år afholde et topmøde om bæredygtig investering, der inddrager alle relevante interessenter. Topmødet vil være en lejlighed til at gøre status over de fremskridt, der er gjort på tværs af de forskellige arbejdsstrømme, der indgår i investeringsplanen for et bæredygtigt Europa, og til at indkredse nye muligheder for handling. Kommissionen vil sammen med relevante partnere fortsætte med at undersøge mulighederne for at mobilisere yderligere kilder, således at de langsigtede finansieringsbehov i forbindelse med omstillingen kan dækkes, samt innovative måder, hvorpå dette kan ske. Kommissionen vil i overensstemmelse med Rådets konklusioner fra december 2019 udarbejde og forelægge regelmæssige vurderinger af de socioøkonomiske virkninger af omstillingen til klimaneutralitet og investeringsbehovene i den forbindelse med henblik på at adressere disse virkninger, hvis nødvendigt.